

Beslut om ändring av syftet samt nya föreskrifter för naturreservatet Eriksberg

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. om ändring av syftet och föreskrifterna för naturreservatet Eriksberg i enlighet med vad som anges nedan under punkterna 1.1 och 1.2.

När detta beslut vinner laga kraft upphör Länsstyrelsens beslut 2008-01-02 (dnr 511-6784-07) om ändring av föreskrifter och gräns m.m. för naturreservatet Eriksberg att gälla, i de delar som gäller "Syfte och Föreskrifter" (punkterna 1.1 och 1.2).

1.1 Syfte

Syftet med naturreservatet Eriksberg ska vara att:

1. bevara biologisk mångfald i ett, i första hand av vilda hjortdjur, betat mosaiklandskap bestående av bl.a. ädellövskogar, tallskogar, hållmarks-områden, öppna inägomarker och buskmarker, samt även limniska och marina miljöer,
2. vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, främst naturtyper som prioriteras inom Natura 2000,
3. med beaktande av naturvärdena bevara värdefulla inslag i kulturlandskapet,
4. bereda allmänheten tillträde till området på sådant sätt att detta inte innebär störningar på djurlivet.

Syftet ska nås genom att:

- inom reservatet upprätthålla en kontinuitet av gamla lövträd och tallar.
- det finns en stor variation i skogstyper, med hävdad hagmark, betade ädellövskogar och tallskogar med olika trädthet, alkärr och tallmyr,
- tillgången på död ved är god med en naturlig variation på kvalitet och olika nedbrytningsstadier,
- området betas av djur som Länsstyrelsen och Eriksbergs ägare, i samråd med forskare och andra sakkunniga, bedömer främja utvecklingen av biologisk mångfald och som i övrigt får anses förenliga med reservatets syfte,
- gallringar görs för att gynna grova träd och för att nya stora träd ska kunna utvecklas,
- fiske bedrivs så att rekryteringen av fisk gynnas och andra limniska och marina naturvärden värnas,
- punktinsatser i kulturmiljövårdande syfte görs vid torpgrunder och källargrunder,
- området bibehålls som ett attraktivt turistmål där besökare bereds möjligheter till rika naturupplevelser och kan ges kunskap om djur och natur.

1.2 Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra ny byggnad eller andra anläggningar,
2. bedriva täkt i någon form,
3. spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa,
4. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
5. riva stenmurar, rösen och husgrunder,
6. anlägga väg eller annan anordning,
7. uppföra flaggstång, mast eller antenn,
8. avverka skog eller utföra skogsodling,
9. använda kemiska bekämpningsmedel,
10. tillföra området ej inhemska djurarter.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

11. framdra mark- eller luftledning,
12. använda handelsgödsel annat än på tidigare åkermark.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i naturreservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas inom området för att tillgodose syftet med naturreservatet. Angivna åtgärder och anordningar avser hela reservatet där inget annat anges.

1. utmärkning av reservatet,
2. beteshävd,
3. naturvårdsinriktad skötsel av träd- och buskskikt inom skötselområde 2 och 3,
4. punktåtgärder såsom röjning/avverkning längs vägar och i brynzoner mot öppnare mark för att gynna trädindivider med särskilt höga naturvärden inom skötselområde 1,
5. friställning av spärrgreniga ekar,
6. röjning av gran,
7. anläggande av mindre hägn för föryngring av busk- och trädskiktet inom skötselområde 1, 2, 3 och 4. För föryngring av tall inom skötselområde 3 kan krävas viss markberedning,
8. hamling av träd inom skötselområde 4 och 7,
9. maskinell röjning av ohävsarter som t.ex. veketåg och tuvtåtel, samt betesputsning inom skötselområde 6,
10. rensning av diken som avvattnar åker- och betesmark inom skötselområde 6,
11. stängsling och insådd av vall för bättre foder, samt vid behov upplöjning och tillförsel av kväve, fosfor, kalcium och magnesium inom skötselområde 6a,
12. ruiner, stenmurar och odlingsrösen inom skötselområde 7 hålls fria från uppväxande sly och buskar, särskilt vedartade växter,
13. rensning av den anlagda våtmarken i dalbotten (skötselområde 8), vid behov,
14. restaureringsåtgärder i Gårdsjön (skötselområde 8b),
15. regelbunden översyn av parkeringsplats, informationsskyltar, stigmarkeringar mm,
16. regelbunden skötsel/tömning av toaletter och soptunnor,
17. undersökningar av djur- och växtliv samt av mark- och vattenförhållanden,
18. uppföljning av områdets skötsel, och miljöövervakning.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. beträda det inhägnade området på Dragsö under annan tid på året än från och med 15 juni till och med 31 augusti
2. med undantag för vad som ovan sagts om tillträde till Dragsö, beträda det inhägnade området i annan omfattning än länsstyrelsen beslutar, eller i den utsträckning naturvårdsförvaltaren medger,
3. skada mark eller vegetation,
4. störa djurlivet,
5. medföra okopplad hund annat än i samband med jakt,
6. skada växande eller döda träd och buskar eller vegetation i övrigt,
7. tälta eller ställa upp husvagn eller husbil med undantag för vad som anges av naturvårdsförvaltaren,
8. göra upp eld annat än på iordningsställd grillplats,
9. på störande sätt utnyttja radio, cd-spelare eller dylikt, spela musik eller åstadkomma buller,
10. framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar, förutom i samband med jakt, utfordring eller vid guidning som arrangeras av naturvårdsförvaltaren,
11. medföra båt, annat än vad som medges av naturvårdsförvaltaren.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

12. insamla djur eller växter,
13. bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning.

Föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för:

- utövande av nyttjanderätter och servitut eller underhåll och reparationer av befintliga ledningsnät och andra anläggningar enligt gällande servitut och nyttjanderätter,
- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att efter samråd med Länsstyrelsen, vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
- fastighetsägaren att vid behov renovera husen inom skötselområde 7 enligt särskilda anvisningar för skötsel och underhåll,
- jakträttsinnehavare att underhållsröja och nyttja befintliga skogsbilvägar i samband med jakt,
- vetenskaplig forskning eller inventering som utförs av *Eriksbergspristagare*,
- naturvårdsförvaltaren att efter samråd med Länsstyrelsen uppföra permanent jakttorn, foderanläggning, gömsle, eldstad eller annan enkel anläggning som inte kräver bygglov.

Redogörelse för ärendet

Eriksbergs ägare ("fastighetsägaren"), som även är naturvårdsförvaltare, har begärt att Länsstyrelsen ska omformulera punkt 4 i punktsatsen om hur syftet ska uppnås.

Syftet i beslutet från 2008 för naturreservatet Eriksberg är bl.a. "*att bevara biologisk mångfald i ett, i första hand av vilda hjortdjur, betat mosaiklandskap bestående av bl.a. ädellövskogar, tallskogar, hållmarksområden, öppna inägomarker och buskmarker, samt även limniska och marina miljöer.*" Den punkt om betesdjur, som beskriver hur syftet ska uppnås, säger bl.a. att "*syftet ska uppnås genom att skogar och inägomarker betas av hjortdjur och andra i Skandinavien hemmahörande arter.*"

Eriksberg har sedan mycket lång tid betats av en blandning av inhemska och främmande arter. Förutom kronhjort, vildsvin och visent har dovhjort och mufflonfår funnits i hägnet sedan årtionden. Sedan något år tillbaka ingår även den hotade arten davidshjort (med naturlig hemvist i Kina) bland de djurslag som betar i naturreservatet. Fastighetsägaren har därför begärt att punkt 4 om hur syftet ska uppnås formuleras om så att bete inte enbart ska ske med "hjortdjur och andra i Skandinavien hemmahörande arter". Som en följd av detta bör även punkt 1 i syftet, om betesdjuren i reservatet, ändras från "vilda hjortdjur" till "vilda djur".

Fastighetsägaren har även begärt att föreskrifterna ska ändras på så sätt att de blir mer förenliga med den verksamhet som idag bedrivs, eller som planeras. Därför föreslås omformuleringar och tillägg med avseende på främst olika anordningar för besökare, (bland annat grillplatser och gömslen) samt för förvaltningen av områdets viltstammar (bland annat jaktorn och foderanläggningar).

Fastighetsägaren har vidare begärt att allmänhetens fria tillträde till Dragsö via två grindar från Eriksbergs stränder under perioden 15 juni – 31 augusti ska regleras, och i fortsättningen endast medges i ordnade former för besökare som kommer genom huvudentrén. De skäl som anförts är främst djurskyddsskäl (bland annat risk för störningar och smittspridning), eftersom Eriksberg är klassat som djurpark. Ett annat motiv som anförts är säkerhetsskäl. Ett helt fritt tillträde till Dragsö innanför stängslet skulle kunna innebära risker för både människor och djur, i de fall besökare och djur skulle hamna i en stressituation.

Ett förslag till beslut har skickats på remiss till sakägare och berörda intressenter. Friluftsförandet motsätter sig att allemansrätten inskränks ytterligare på Dragsö, och har i sitt svar yrkat på att begränsningen av tillträdet till Dragsö stryks i sin helhet, samt att allmänheten i stället bereds tillträde till strand- och vattenområdet runt Dragsö med mindre farkoster (kajak/kanot) genom "dörrar" på båda sidor om Dragsö. Naturskyddsföreningen har inget att erinra mot förändringen av syftet, men anser att den föreslagna inskränkningen av tillträdet till Dragsö inte bör medges.

Miljöförbundet Blekinge Väst har inga erinringar mot förslaget, men har lämnat synpunkter på olika detaljer och formuleringar i texten. Karlshamns kommun anser att de föreslagna ändringarna inte strider mot syftet med reservatet och har därför inget att erinra.

Naturvårdsverket har yttrat sig över förslaget, och anser bl.a. att tillträdet till Dragsö inte ska regleras i reservatsbeslutet, eftersom de anförda skälen (djurskydd och säkerhet för besökare) saknar koppling till syftet med naturreservatet.

Motivering

En begränsad del av naturreservatet Eriksberg (Östra udden) ingår i Natura 2000 (SE0410123). Området innehåller ett flertal olika naturtyper, bland annat torra hedar, hållmarkstorräng, trädklädd betesmark, näringsfattig bokskog och näringsfattig ekskog.

Länsstyrelsen konstaterar att eftersom det i syftet avseende naturreservatet Eriksberg i första punkten anges "*i första hand* av vilda hjortdjur", innefattar denna skrivning också andra vilda djur än hjortdjur, exempelvis visenter och vildsvin. En ändring av punkt 1 i syftet som säger att reservatet i första hand ska betas av "vilda djur", i stället för "vilda hjortdjur" är därför obehövlig. Att förtydliga att området betas av djur som Länsstyrelsen och Eriksbergs ägare, i samråd med forskare och andra sakkunniga, bedömer främja utvecklingen av biologisk mångfald och som i övrigt får anses förenliga med reservatets syfte är lämpligt och strider inte mot syftet med reservatet.

Ett undantag från A- och C-föreskrifterna som medger att mindre byggnader eller anläggningar som inte kräver bygglov, exempelvis jaktorn, foderanläggning, gömsle, och eldstad ska kunna uppföras utan dispens, men efter samråd med Länsstyrelsen, påverkar enligt Länsstyrelsens bedömning inga naturvärden negativt. Åtgärderna ska ses som en del av reservatets fastighetsförvaltning, och syftar till att dels underlätta för besökare och dels underlätta förvaltningen av områdets viltstammar.

Ändringarna strider inte heller mot syftet med naturreservatet, eller mot Natura 2000. Länsstyrelsens bedömning är dessutom att det som avser anordningar för besökare i stället kommer att bidra till att naturreservatet Eriksberg kan bli ett ännu attraktivare besöksmål.

B-föreskrifterna i det tidigare beslutet från 2008 föreskriver endast att markägaren förpliktigas tåla att åtgärder vidtas inom området enligt fastställd skötselplan och för att uppfylla syftet med naturreservatet. I det nu aktuella beslutet preciseras de åtgärder som är inskrivna i den gällande skötselplanen från 2009, i linje med Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammantaget anser Länsstyrelsen att de ändringar som görs i syftet, samt i A- och B-föreskrifterna, endast innebär förtydliganden, förbättringar för besökare samt förbättrad förvaltning av viltstammarna, och att det därför föreligger synnerliga skäl för att upphäva berörda delar av beslutet från 2008 (511-6784-2007).

En inskränkning av allemansrätten måste ha stöd i syftet för naturreservatet för att kunna meddelas. En reglering av allmänhetens tillträde till Dragsö, i enlighet med fastighetsägarens begäran, skulle innebära en inskränkning i allemansrätten som är mer långtgående än vad som krävs för att uppnå syftet med reservatet. Begäran vilar på djurskydds- och säkerhetsskäl och ska därför lämnas utan bifall. Eriksberg är klassat som djurpark med tillstånd till offentlig förevisning. Länsstyrelsen anser därför att den reglering av tillträdet till Dragsö som krävs av djurskydds- och säkerhetsskäl i stället bör hanteras genom beslut av djurparkens ägare.

Förslaget från Friluftsförbundet att tillåta kanoter eller andra mindre farkoster att passera genom Maraviken på insidan av Dragsö skulle enligt Länsstyrelsens bedömning öka risken för störningar inom den del av naturreservatet där allmänhetens tillträde är begränsat och ska därför lämnas utan bifall.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Blekinge läns författningssamling, och gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sten Nordin. I beslutet deltog även chefsjurist Caroline Oredsson samt områdesskyddsamordnare Åke Widgren, den sistnämnde som föredragande.

Sten Nordin

Åke Widgren

Kungöres i länets författningssamling och ortstidning.

Bilaga:

Hur man överklagar

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd